

Fietsen voor Natuur



hast

KATHOLIEK
ONDERWIJS
HASSELT

= groenO²

Inleiding

Werkgroep Fietsen voor Natuur Campus Hast wenst met dit project luchtvervuiling in en rondom scholen aan te pakken en daarmee bij te dragen aan maatschappelijke belangen. Problemen zoals verkeersdrukke, gedrag van automobilisten en parkeerplaatsen in de nabijheid van scholen vragen steeds meer zorg. Het uitwerken van een betere circulatie, veiligheid, gezondheid en welzijn in ieders belang, en met name ook het creëren van een veilige en gezonde schoolomgeving komen steeds meer in de aandacht.

De vraag kan gesteld worden wat werkelijk bijdraagt tot een beter welzijn en wat meer focus verdient in dit thema: comfort (of soms in onwetendheid sluimerende gemakzucht?) of veiligheid en gezondheid? Studies hebben aangetoond dat kinderen hoge tol betalen (toename roetdeeltjes in urine schoolgaande jeugd, slechte luchtkwaliteit in en rondom scholen, ...)

Een kwestie van keuzes te durven maken, beslissingen te nemen, huidige mindsetting te veranderen.

Enkele voorbeelden van aanpak bovenstaande probleempunten: degelijk fietsbeleid uitwerken in scholen en omgeving, verplaatsen kiss&ride zones nabij scholen, ...

Appreciatie werd getoond voor ons project "Fietsen voor Natuur" van Campus Hast en de lange weg die het al heeft afgelegd. Per schooljaar fietsten we vroeger een afstand gelijk aan 5 x rond de aarde en sinds de fusie is dit nog toegenomen. Een voorbeeld en inspiratiebron voor alle scholen, luidt het.

Er is nood om van hieruit overkoepelend te werken, vanuit een breder kader, met structurele ondersteuning en opvolging, voor het goed van zovele scholen, in ieders belang.

Verkeersdrukke zal moeten afnemen, daarover bestaat volledige consensus. En daar kunnen scholen ook aan bijdragen. Niet echt noodzakelijke vervoersmiddelen (ook voor didactische doeleinden) ombuigen naar gezonde, veilige, actieve en bovendien budgetvriendelijke verplaatsingsvormen. Pedagogisch verantwoord en zinvol gekaderd. Een school is geen eiland en kan een bijzondere bijdrage leveren aan de maatschappij, met daadwerkelijk effect in het nu en voor de komende generaties.

We zouden het bijzonder op prijs stellen, mocht dit project meer ondersteuning vinden. We zijn uiteraard bereid om onze ervaringsdeskundigheid te delen.

Vanuit een overkoepelende werking sociale cohesie smeden tussen scholen zou in deze materie een belangrijke drijfkracht kunnen zijn. Met zijn allen inspanningen doen voor afname van verkeersdrukke, kan bijdragen tot een groot gemeenschappelijk effect, in het voordeel van de algemene veiligheid, ieders gezondheid en welzijn én het klimaat.

We staan als werkgroep Fietsen voor Natuur klaar om u onze standpunten mee te delen en we kijken uit naar een steeds toenemende samenwerking.

Groeiproces

Het zaadje van Fietsen voor Natuur is 15 jaar geleden geplant in het voormalige VTI Hasselt, inmiddels groeiend tot een stevig boompje. Met de zogenaamde duizendjarige eik (Lummen) op de affiche zetten we in op duurzaamheid.



In het schooljaar 2016-2017 fietsten we 215.500 km = 5 maal de wereld rond met heel het schoolteam. Inmiddels, sinds de fusie in 2017 van twee scholen tot één Campus Hast, is deze fietsafstand toegenomen tot 10,5 x rond de aarde gedurende één schooljaar door leerlingen en personeel van Hast. Een sterke preventie tegen verdere luchtvervuiling en verkeersdrukke, en een mooie bijdrage aan milieu, verkeersveiligheid en ieders gezondheid!

onze schoolbijdrage: $h = \text{groen}O^2$

Fietsen voor Natuur poogt actief bij te dragen en een pragmatische oplossing te bieden voor veel besproken actuele en ernstige knelpunten: luchtvervuiling in en rondom scholen, verkeersdrukke, gedrag van automobilisten, parkeerplaatsen in de nabijheid van scholen, uitwerken van een betere circulatie, veiligheid, gezondheid en welzijn in ieders belang, in nabije schoolomgeving en daarbuiten.

Het gevoel van verstikking neemt toe in de steden én in de longen.

We schrijven bewust Natuur met een hoofdletter omdat het onze allerbelangrijkste hoofdstad of verblijfplaats is. “Natuur” binnenin en rondom ons: de natuur binnenin jezelf, die van een ander en de natuur als omgeving. Een drievoudige waardevolle bijdrage!

En daar kunnen scholen ook aan bijdragen. Fietsen voor Natuur heeft ervaren dat het mogelijk is om de huidige mindset stilaan te veranderen, in een kader van duurzaamheid. Maar het heeft meer ondersteuning nodig om verder te werken aan gezonde, veilige, actieve en bovendien budgetvriendelijke verplaatsingsvormen. Pedagogisch verantwoord en zinvol gekaderd.

Leerlingen en personeel meer aanzetten om deel te nemen aan fietsactiviteiten op school, van en naar het werk, tijdens en buiten de lessen, op weg naar een gezonde lunch- of speelpauze in de natuur. Werken aan een gezonde, veilige en fitte levensstijl, sociale vaardigheden, groepsbinding, respect onder elkaar en in het verkeer. Gezonde natuur werkt op een positieve wijze in op het fysiek en mentaal vermogen. Ontspannen en goedgezind terugkeren naar de school of het werk.

Door verbreding via extra deelprojecten van Fietsen voor Natuur werd een ruimere sensibilisering gerealiseerd: fietsatelier op school (onderhoud van 80 schoolfietsen); samenwerking met een sociale werkplaats (Fietsbasis vzw); integratie in de lessen L.O. (run & bike - actieve fietsverplaatsingen naar sportaccommodaties - educatieve fietstochten - grote fietsacties tijdens de sportdag); bewegingstussendoortjes of fietsalternatief voor studie; reservatiemodule voor gebruik schoolfietsen tijdens vakoverschrijdende didactische uitstappen; beloningsacties en samenwerking met externe partners; relatie fietsen, voeding en milieu; fietsen en kunst (zie lager)

Het beleidsmatig doorvoeren van infrastructurele aanpassingen vraagt aanvullend een ondersteuning van sensibiliseringsprojecten en een actieve invulling van nieuwe voorzieningen. Op de nieuwe campus Hast staat inmiddels een moderne fietsenstalling met plaats voor 500 fietsen, en daarnaast nog een 50 tal fietsparkeerplaatsen voor de oude en nieuwe campus.



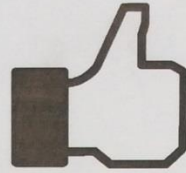
Fietsen voor Natuur kan een voorbeeld en inspiratiebron zijn voor alle scholen. Fietsen voor Natuur is niet alleen een vakkenclusterend en vakoverschrijdend project, maar hoopt tevens het kader van een brede school te doorbreken, als een soort van ambassadeur naar alle scholen toe, ondersteund door een brug van professioneel partnership met externe instanties.

Hast werkt met dit project alvast aan een fietsvriendelijke school.

Inmiddels werd Fietsen voor Natuur gastrijk ontvangen op het kabinet van viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van onderwijs Hilde Crevits (juni 2018).

Met bijzondere aandacht werden wij door hen gehoord en hopen op verdere ondersteuning. Eerste stappen werden door het kabinet al genomen door het aanreiken van partners aan Fietsen voor Natuur.





dat jij met de



komt!



werkgroep Fietsen voor Natuur



Deelprojecten

	ACTIVITEITEN	Wie	Wanneer
1.	Fiets- en lunchpauze in de natuur (omgeving school)	leerlingen, leraren	middagactiviteit 1x/week, bij goede weersomstandigheden
2.	Run & bike (combinatie lopen en fietsen)	leerlingen en leraren L.O.	tijdens lessen L.O.
3.	Actieve verplaatsing als onderdeel van de lessen LO naar sportaccommodaties (VOET) – budgetvriendelijk, milieubewust en volledig passend in de leerplannen en het LO vakconcept (motorische vaardigheden; gezonde, veilige en fitte levensstijl; zelfbeeldconcept en sociale vaardigheden)	leerlingen en leraren L.O. – sinds fusie nog in opbouw met ander school	tijdens lessen L.O., doorlopend heel schooljaar
4.	Educatieve fietstochten tijdens de lessen LO (vb. fietsen door het Water, Bokrijk, Abdij Herckenrode, ...)	leerlingen en leraren L.O	tijdens lessen L.O.
5.	Grotere fietsacties tijdens de sportdag , gecombineerd met verschillende andere activiteiten (extra huur van 120 fietsen ism Fietsbasis vzw + gebruik van 80 schoolfietsen); huidige capaciteit = 200 fietsers	zoveel mogelijk leerlingen en leraren	Sportdag
6.	Fietstochten didactische uitstappen en extra muros vanuit verschillende vakken	leerlingen en leraren	tijdens lessen extra muros activiteiten
7.	Fietstochten als alternatief voor studie of bewegingstussendoortjes (vb. bij veel studie-uren, of in het geval Iln niets te doen hebben in de studie)	leerlingen, leraren, toezichthouders	tijdens de studie
8.	Verkeerseducatie en veiligheid: geïntegreerd in alle activiteiten; uitleg door begeleiders; weg- en gedragscode; fietsprotocol; betrokkenheid ouders	Begeleiders, ouders, school	tijdens alle activiteiten

	LOGISTIEK	Wie	Wanneer
9.	Fietsatelier – onderhoud 80 schoolfietsen, tijdens lescurriculum	leerlingen, leraren mechanica	tijdens lessen mechanica, doorlopend heel schooljaar
10.	Samenwerking met sociale werkplaats Fietsbasis vzw: back up onderhoud; aankoop fietsen; huur fietsen	leerlingen, leraren, partners Fietsbasis vzw	regelmatig contact, controle en reservaties
11.	Digitale fietsreservatiemodule (via smartschool): 20 schoolfietsen voor leerlingen en 7 personeelsfietsen	alle vakken ism secretariaat	doorlopend heel schooljaar
12.	Organisatie fietsenstalling: nieuwe fietsenstalling (500 plaatsen); fietsrekken voor de school (2 locaties – 50 plaatsen); nummer en checklist	Werkgroep, vakgroep LO, fietsatelier afdeling mechanica	Doorlopend
13.	Veiligheidscontrole en preventie diefstal: samenwerking politie LRH en graveerdienst stad Hasselt	Werkgroep, politie LRH, graveerdienst stad Hasselt	Tijdens klimaatflandriensactie

KLIMAAT EN MILIEU		Wie	Wanneer
14.	alle bovenstaande activiteiten dragen bij aan klimaat, milieu, gezondheid, veiligheid en welzijn	Leerlingen en personeel HAST	Doorlopend
15.	deelname aan “klimaatflandriens”: “dikketruiendag	Werkgroep, leerlingen en personeel HAST, partners	12 februari 2019
16.	Erkenning “duurzame school, straffe school” door MOS – Departement Omgeving	Werkgroep FvN, HAST, MOS	7 februari 2019

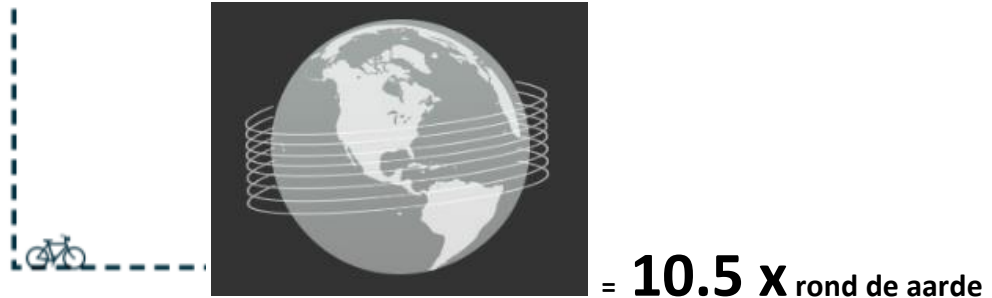
SENSIBILISERING		Wie	Wanneer
17.	Beloningsacties: <ul style="list-style-type: none"> fietsen en zichtbaarheid (ism politie LRH) fietsen en gezonde voeding (fruit, vegetarische voeding, link met milieu) groen gadgets, zorg, verspreiding, adoptie (SDG plaatjes, bloemen, planten) sleutelhangers (afdeling mechanica) fietsen graveren (graveerdienst Hasselt) 	alle fietsende leerlingen en personeelsleden, politie LRH, Maya seitanmakerij, LIDL, MOS, Plantenasiel Hasselt, afdeling mechanica, graveerdienst Hasselt	Elk schooljaar, op aangekondigde momenten; tijdens manifestaties
18.	Fietsen en Kunst: “De Fietskroonronde” (ism dienst Cultuur en kunstenaarscollectief het Labo Hasselt; “ring-ring” project); vakoverschrijdend, vakkenclusterend, brede school	Werkgroep, kunstafdeling, afdeling mechanica, externe partners	Vorbereiding project half schooljaar, tentoonstelling kleine ring Hasselt 15-09 tot 11-11-2019
19.	Info verspreiding intern en extern , samenwerken met externe partners: Kabinet Ministerie van Onderwijs; stad Hasselt; MOS; Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV); MOEV; Onderwijs en Vorming; ... (zie lager); campagnes; uitdragen visie; delen van dossier als open boek	Werkgroep Fietsen voor Natuur, PR groep school	Doorlopend
20.	Samenwerking studiedag ‘Beweging werkt’ Brusselt: Departement Onderwijs en Vorming	Werkgroep FvN ism VSV en MOEV	12-2-2019

Enkele concrete details

- 🚲 Fietsen voor Natuur middagactiviteit: per fiets naar vegetarische lunch- en speelpauze in de natuur = 2.500 km/schooljaar
- 🚲 Run & bike tijdens LO lessen = 5.000 km/schooljaar
- 🚲 Actieve verplaatsingen naar L.O. accommodaties = 80.000 km/schooljaar
- 🚲 Fietstochten tijdens LO lessen of andere didactische uitstappen = 8.000 km/schooljaar
- 🚲 Fietstochten naar locaties tijdens sportdagen = 60.000 km/schooljaar
- 🚲 Fietsverplaatsingen personeel: 60.000 km/schooljaar
- 🚲 OUD TOTAAL = 215.500 km = 5 x de aarde rond – cijfers zijn verouderd (enkel van voormalig VTI, voor de fusie)
- 🚲 sinds fusie van 2 scholen tot Campus Hast:
 - fietsverplaatsingen leerlingen naar/van school = gemiddeld 80 lln x 175 dagen x gemiddeld 8 km = 112.000 km

- fietsverplaatsingen personeel naar/van school (stijging van 50%) = 151.886 km (2017-2018)
- fietstochten tijdens LO lessen of andere didactische uitstappen (gemiddelde stijging van 25%) = 10.000 km/schooljaar

🚲 **NIEUW TOTAAL = 421.386 km (schooljaar 2017-2018)**



👍
dat jij met de

komt!

werkgroep Fietsen voor Natuur


Past & present projects

- 🚲 2003
 - ⊖ samenwerking onderhouds- en verhuurdienst Universitaire Campus Diepenbeek
 - ⊖ fietsverplaatsingen LO accommodaties en extra muros activiteiten
- 🚲 2005
 - ⊖ aankoop 20 schoolfietsen
 - ⊖ samenwerking fietsatelier en sociale werkplaats Fietsbasis vzw
 - ⊖ middagactiviteit: fiets- en lunchpauze in de natuur
- 🚲 2006
 - ⊖ aankoop 20 extra schoolfietsen
- 🚲 2008
 - ⊖ aankoop 10 extra schoolfietsen

🚲 2009

- ⊖ aankoop 10 extra schoolfietsen

🚲 2010

- ⊖ aankoop personeelsfietsen (verbinding VTI Groenplein en VTI Verpleegkunde)

🚲 2014

- ⊖ Velocitie actie: Fietsen voor Natuur werd door de Velocitie-jury geselecteerd als een van de 15 winnaars van Velocitie, dé fietsactie voor het secundair onderwijs (bijna 200 deelnemende scholen); hiertoe werd een schooldelegatie uitgenodigd voor de 'Velocitie Quiz' op vrijdag 2 mei 2014 te Bellewaerde in Ieper
- ⊖ fietsbehendigheidsspelen op school
- ⊖ fietsalternatief voor studie uren (bewegingstussendoortjes)

🚲 2016

- ⊖ Smartflower wedstrijd van Luminus (inspanningen op vlak van groene energie): Fietsen voor Natuur wint aandeel in windmolenpark met projectinhoud en ontwerp affiche
- ⊖ vakoverschrijdende didactische uitstappen per fiets

🚲 2017

- ⊖ investering in 20 extra schoolfietsen en 7 extra personeelsfietsen Campus HAST
- ⊖ ontwerp digitale reservatiemodule voor 20 schoolfietsen (via Smartschool)
- ⊖ plannen voor verbreding, overleg met externe partners: dienst preventie, veiligheid, fietsambtenaar, dienst cultuur, stad Hasselt, ...



🚲 2018

- ⊖ winterbeloningsactie rond veiligheid en zichtbaarheid ism Politie Limburg Regio Hoofdstad



- ⊖ lantebeloningensacties gezonde voeding (fruit) en vegetarische voeding (link bijdrage milieu)



- ⊖ “fiets er eens uit” actie voor personeel (gezonde en culturele lunchpauze)
- ⊖ discussie problematiek met andere scholen bij schepen van mobiliteit Hasselt
- ⊖ procesuitwerking fietsen en kunst ism dienst Cultuur Hasselt en kunstenaarscollectief Het Labo: project Ring Ring
- ⊖ inhuldiging Ring Ring project: 15 september 2018 “De Fietskroonronde” van Fietsen voor Natuur stelt tentoon tussen 40 kunstenaars - kleine ring Hasselt



Kunstwerk "Fietskroonronde" van Fietsen voor Natuur, klimaatverhaal, 2 maanden tentoongesteld op de kleine ring van Hasselt tijdens het Ring-Ring project van Dienst Cultuur Hasselt, met een totaal van 40 kunstenaars.





Future planning

- 🚲 past and present projects: ongoing
- 🚲 ombouwen van busverplaatsingen tijdens de lessen en didactische uitstappen naar actieve verplaatsingsvormen per fiets of te voet
- 🚲 aankoop 20 nieuwe schoolfietsen (meer is wenselijk)
- 🚲 uitwerken van logistieke en structurele ondersteuning
- 🚲 uitzenden van fietsambassadeurs
- 🚲 uitwerken van sensibiliseringsacties naar alle Vlaamse scholen
- 🚲 digitalisering fietsrouteplanning naar schoolcampus vanuit verschillende invalshoeken met volgende criteria:
 - ⊖ veiligheid: verkeersdruk, sociale controle, ... (vertrouwen van ouders en jongeren wekken)
 - ⊖ gezondheid en milieu: groene fietscorridors en haltes, doorheen kleine landschapselementen (minst vervuilde routes en haltes)
 - ⊖ sociale factor: meet & bike plaatsen (waar jongeren kunnen afspreken om samen verder te rijden naar school)
 - ⊖ gezonde tijdsfactor (niet meteen de snelste route doorheen meest vervuilde straten kiezen)
 - ⊖ publiceren van digitaal fietsplan met openbare toegankelijkheid (inclusief groene meet & bike plaatsen)
- 🚲 verder uitwerken fietsbeleid en fietsvriendelijke school
- 🚲 zoeken naar een goedkopere, duurzamere, kwaliteitsvolle schoolfiets
- 🚲 verder uitwerken samenwerking en ondersteuning vanuit MOEV
- 🚲 milieu- en klimaatacties: deelname “klimaatflandriens”, “dikketruendag” ism MOS
- 🚲 samenwerking studiedagen

Samenstelling werkgroep Fietsen voor Natuur:

- 🚲 Vakoverschrijdende en vakkenclusterende werking, ten behoeve van een brede leer- en leefomgeving, in samenwerking met externe partners uit verschillende sectoren, met gemeenschappelijke educatieve belangen
- 🚲 Leden werkgroep:
 - ⊖ Ellen Huygen: leraar Frans
 - ⊖ Stefanie Saenen: leraar informatica, handel
 - ⊖ Monica Baleani: leraar personenzorg
 - ⊖ Saskia Laenens: leraar personenzorg
 - ⊖ Jurgen Gaethofs: leraar kunstgeschiedenis, godsdienst
 - ⊖ Jan Vandoren: leraar lichamelijke opvoeding – projectleider Fietsen voor Natuur
- 🚲 Cohesie interne en externe partners:
 - ⊖ Rik Broekmans: technisch adviseur afdeling mechanica
 - ⊖ Guido Thomis: leraar mechanica – fietsatelier
 - ⊖ Ellen Thys: secretariaat – fietsreservatiemodules
 - ⊖ Ruth Amijs: grafisch ontwerp affiches
 - ⊖ Johan Vanderstegen: technisch adviseur afdeling hout
 - ⊖ Leerlingen mechanica en hout
 - ⊖ Leerlingen 5^{de} en 6^{de} jaar toegepaste beeldende kunst
 - ⊖ Alle fietsers (leerlingen en personeel)

- ⊖ Directie campus Hast
- ⊖ Politie Limburg Regio Hoofdstad (LRH)
- ⊖ LIDL Hasselt (sponsoring fruit en sportzakjes)
- ⊖ Maya seita makerij Hasselt (sponsoring vegetarische snacks)
- ⊖ Dienst cultuur Hasselt
- ⊖ Kunstenaarscollectief Het Labo Hasselt
- ⊖ Juni 2018: kabinet van viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van onderwijs Hilde Crevits
- ⊖ September 2018: opstart samenwerking met MOEV
- ⊖ December 2018: opstart samenwerking met MOS
- ⊖ 7 februari 2019: erkenning door MOS: “duurzame school, straffe school”
- ⊖ 12 februari 2019: samenwerking organisatie studiedag Departement Onderwijs en Vorming rond actieve verplaatsingen ism Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) en MOEV
- ⊖ 12 februari 2019: deelname “Klimaatflandriens” ism Departement Omgeving en MOS; politie LRH; stad Hasselt, graveerdienst; MOEV; Plantenasiel Hasselt

🚲 Werkgroep vergaderingen:

- ⊖ gemiddeld 2 officiële vergaderingen per maand (verslagen op intradesk smartschool)
- ⊖ wekelijkse besprekingen tijdens de activiteit en informele bijeenkomsten doorheen het schooljaar
- ⊖ regelmatige meetings met externe instanties: dienst preventie, fietsambtenaar, dienst cultuur stad Hasselt; kunstenaarscollectief Het Labo Hasselt; meeting met andere scholen bij schepen voor mobiliteit Hasselt; contacten met sponsoren; kabinet Onderwijs, MOEV, MOS, VSV, ...
- ⊖ Inspraak van leerlingen en ouders
- ⊖ bekendmaking project op ODD, affiches, smartschool, informatief dossier

Tot slot:



Dank voor uw steun en interesse!